

ANTI

POLITIIKAN TUTKIMUKSEN LAITOS

DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCE
AND INTERNATIONAL RELATIONS

2/06

-TUTKIJANUMERO

Työnä poliittiset gallupit s.4

Tarja Seppä ja tiede tehtävänä s. 6

Henkilökuvassa Pertti
Lappalainen s.8-9

Paastelalle tehokkuus ei ongelma s. 10

Jalkapallo ja
politiikka s.12-14

Kokeilukäyttö sallittu

Tutorit törmäävät usein sellaisiin kysymyksiin, joihin ei oikein osaisi vastata. Tai ehkä osaisikin, muttei uskalla – onhan fuksien opiskelun alun sujuvuus pitkälti tuutoreiden käsissä, varsinkin yliopiston ohjauspalveluiden ollessa monin tavoin puutteelliset. On ikävää ottaa kontolleen vastuu fuksiparan eksymisestä väärin opintojen pariin tai suistumisesta opin tieltä heti syksyn alkumetreillä. Vaikka tutor ei olekaan virallinen opintoneuvoja, on moraalinen vastuu ”oikean” tiedon jakamisesta kuitenkin olemassa.

Pari fuksia kysyi minulta syksyn ensimmäisillä viikoilla silminnähden huolestuneena neuvoa sivuaineongelmiinsa. Aloin jo lohdutella, että ei hetimiten tarvitse tietää mitä sivuaineita aikoo opiskella, kyllä sitä myöhemminkin vielä ehtii. Ongelmana ei kuitenkaan ollut sivuaineen puute, vaan niiden paljous: Voiko kolmea sivuainetta ottaa ollenkaan, kun tutkintovaatimuksissa opintopisteitä vaaditaan vain 69, aikaakin on vain viisi vuotta. Entä sitten kaikki opiskelun ulkopuolinen toiminta? Järjestöjä olisi loputtomiin, osallistuminen kiinnostaisi, mutta riittääkö aika?

Muistelin äkkiä mielessäni kaikkia sivuainekokeilujani, sekä kävin läpi nettiopsussani esiintyvien oppiaineiden kirjon. Missä kaikissa oppiaineissa onkaan tullut vierailtua vain tämä parin vuoden aikana, minkä olen yliopistossa harhaillut. Fukseille en itse tilanteessa kaikkea paljastanut, mutta kerrottakoon, että opintopistemääräni mukaan voisin olla jo lähes kandintutkinnon suorittanut, mutta todellisuudessa yhteiset opinnot ovat vaiheessa, valtio-opin aineopinnot aluillaan ja muutkin pakolliset pisteet suorittamatta. Lisäksi erinäinen järjestötoiminta on syönyt opiskeluaikaani, ja olen aikataulusta noin vuoden jäljessä. Mikä minä siis olen ketään neuvomaan?

...

Sivuainekokeiluni alkoivat nais-tutkimuksella. Kirjat olivat kiinnostavia, ja kokeilujohtionnistuneeseen sivuaineiluun, joka jatkuu edelleen. Käsitykseni feminismistä muuttui, mikä tosin lienee vain hyvä asia. Myös sosiaalipolitiikka osoittautui edelleen kiinnostavaksi, ja sain jopa korvattua joitakin opintoviikkoja avoimen yliopiston suorituksillani. Julkisoikeus turrutti, hajoilin luennoilla

ja sain elämäni ensimmäiset huonot arvosanat. Lamaannuttava vaikutus oli myös hallintotieteen putkiaivoajattelulla ja veret seisauttavilla luennoilla. Sosiaaliantropologiaa testasin myös, mutta punainen lanka oli kateissa, eikä heimotutkimus kiinnostanut tarpeeksi.

Epäonnistuneista kokeiluista on konkreettisesti jäljellä enää vain hajaopintoviikkoja sekä opintosuoritusotteen huonoimmat arvosanat. Kuitenkin opiskeluni kannalta nämäkin tulosta tuottamattomat testikäynnit eri aineiden luennoilla ja kirjatenteissä ovat olleet ensiarvoisen tärkeitä. Jos ei tiedä mitä ei halua opiskella ja mikä ei kiinnosta, on turkasen paljon vaikeampaa tietää, mitä haluaa ja mikä kiinnostaa. Sen ovat hallintotiede ja antropologia minulle opettaneet.

...

Sivuaineilla on ollut aina tärkeä asema yliopistotutkinnoissa, sillä juuri sivuaineet antavat erityistaitoja. Varsinkin yleisissä yhteiskuntatieteissä, kuten valtio-opissa ja kansainvälisessä politiikassa, sivuainevalinnat ovat erittäin tärkeitä, eikä niitä pitäisi vähätellä tai ylemmiltä tahoilta värittää negatiivisävytteisiksi ylimääräisten sivuaineopintojen suorittamiseksi.

Opintoaikojen rajaukset ja opintotuen rajallisuus ovat tämän hetken tosiasia, eikä kukaan opiskelija voi niitä totaalisesti sivuuttaa. Viime vuoden jälkeen aloittaneita opiskelijoita tullaan viimeistään viiden vuoden kohdalla patistelemaan ja heidän opintojaan seuraamaan tarkemmalla suurennuslasilla kuin aikaisemmin. Opintoraha loppuu aikanaan, eikä työssäkäyvä ehdi opiskella. Kuitenkaan näitä rajoitteita ei tulisi kokea ehdottomiksi, vaan tärkeää olisi olla avoin akateemisen yhteisön tarjoamille vaihtoehdoille. Tämä on vähintään, mitä yliopisto-opiskelija voi tehdä.

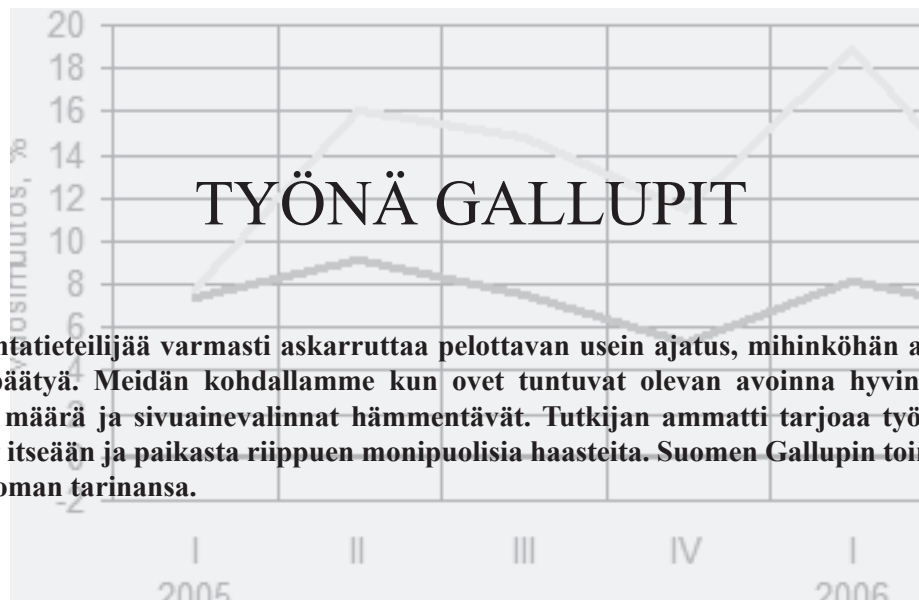
Yliopisto ei ole koulu, jolla olisi tietty kesto, ja jossa tutkintojen sisällöt olisi ennalta määrätty. Pitäkäämme siis yliopisto edelleen akateemisen kulttuurin kehtona ja opiskelkaamme juuri niitä asioita, jotka meitä kiinnostavat ja pitäkäämme kaikki vaihtoehdot auki koko opiskelumme ajan. Loppujen lopuksi opiskelemme itseämme varten.

Tuskin kukaan haluaa pulpahtaa ulos yliopistosta kourassaan minimitutkinto, jonka tarjoamat uravaihtoehdot eivät päätä huimaa.

Uusille fukseille, sekä kaikille muillekin haluan sanoa: nauttikaa opiskelujastanne! Menkää mukaan mielenkiintoiseen järjestötoimintaan, opiskelkaa mitä haluatte ja olkaa avoimia, sillä sivuaineiden sekä järjestötoiminnan kokeilukäyttö on sallittua, lähes ilmaista, ja jopa hauskaa. Ottakaa kaikki irti, sillä opiskeluaika sattuu olemaan elämän parasta aikaa, ainakin siihen asti kunnes valmistuu.

Sohvi Hämäläinen
Iltakoulun puheenjohtaja

Jokaista yhteiskuntatieteilijää varmasti askarruttaa pelottavan usein ajatus, mihinköhän ammattiin opiskelun jälkeen mahtaa päätyä. Meidän kohdallamme kun ovet tuntuvat olevan avoinna hyvin moneen suuntaan, mahdollisuuksien määrä ja sivuainevalinnat hämmentävät. Tutkijan ammatti tarjoaa työtä asioiden parissa, jotka kiinnostavat itseään ja paikasta riippuen monipuolisia haasteita. Suomen Gallupin toimialajohtaja Juhani Pehkonen kertoo oman tarinansa.

Minna-Liisa Nurmilaakso

Kun Juhani Pehkonen vuonna 1974 aloitti opiskelut Tampereen yliopiston Poliitiikan tutkimuksen laitoksella, hänellä ei ollut hajuakaan siitä, että hänestä tulisi vielä jonain päivänä tutkija. Opintojen alkuvaiheessa hän työskenteli Alkossa ja kesäisin Sorsapuiston grillillä; majapaikkaa hän piti Kalevassa Väinämöisenkadulla. Opintojen loppusuoralla Pehkonen alkoi kuitenkin toimia erilaisissa tutkimusprojekteissa tuntityöntekijänä ja tutkimusassistenttina. Samoihin aikoihin häntä alkoi myös kiinnostaa survey-tutkimukset, jotka olivat siihen aikaan varsin tuore ilmiö akateemisessa maailmassa. Myöhemmin tiet veivät valtio-opin assistentiksi ja tutkijaksi Poliitiikan tutkimuksen laitokselle sekä myös Kunnallistieteiden laitokselle, kunnes vuonna 1987 Suomen Gallup pyysi häntä tutkimusjohtajaksi tekemään poliittisia mielipidemittauksia.

Kysellessäni tutkijalle tarpeellisista ominaisuuksista saan ainakin itseäni miellyttävän vastauksen: tarvitaan

pääasiassa vain luontaista kiinnostusta asioihin, muut ominaisuudet ovat kyllä kehitettävissä. ”Tutkijan työ vaatii kuitenkin itsenäisyyttä” muistuttaa Pehkonen ja jatkaa: ”Akateemisessa maailmassa pitkäjänteisyyden merkitys kasvaa, kun taas yksityisellä sektorilla tarvitaan sosiaalisuutta”. Suomen Gallup onkin Juhani Pehkonen mielestä työpaikkana erittäin mielenkiintoinen. Juhani Pehkonen toimialan ollessa teollisuusyritysten maine- ja yrityskuvat sekä yhteiskunnalliset ja poliittiset mielipiteet, hän tapaa lähes viikoittain poliittisesti merkittäviä henkilöitä. Pehkonen kokee myös, että gallupeilla on merkittävää yhteiskunnallista painoarvoa, joka antaa työlle merkitystä. Tämän lisäksi Suomen Gallup on erittäin kansainvälistynyt TNS-konsernin ostettua yrityksen. Suomen Gallupissa ei siis voi jäädä kansainvälisyysbuumin ulkopuolelle.

Kysymykseen kiinnostiko tutkijan työ nuorta Juhani Pehkosta, hän

naurahtaa ”kyllä ja ei”. Ainakin hänen työhistoriansa perusteella voisi päätellä, että gradu-vaiheessa tutkijuus alkoi Pehkosta kiinnostaa, ja hän toteaaakin, että yliopistotutkijuudessa hienoa on se, että saa työskennellä sellaisten asioiden parissa, jotka kiinnostavat oikeasti, ja on vapaus syventyä aiheeseen. Suomen Gallupilla tutkijuuden hienous taas on työn monipuolisuudessa: työhön kuuluu myös markkinointia ja asiakassuhteiden hoitoa. Huonona puolena gallup-tutkijuudessa on, että se on niin erilaista kuin akateeminen tutkimus: tarkoituksena on tyydyttää asiakkaiden toiveita. Tällöin ei saa myöskään syventyä tutkimuskohteeseen muutamaa viikkoa kauempaa. Yliopistomaailmaan hän ei kuitenkaan enää palaa, vaikka väitöskirjakin jäi aikanaan loppusuoralle. Hän on ollut kuulemma liian kauan poissa kuvioista.

Antin puuhanurkka

Yhdistele viivoilla oikeat väitteet kuviin

Kuiva, jopa hämmentävä huumorintaju

Coppolan kulttuurisuvun vesa

Tullut tutuksi tilastotieteen luennoilla

Tullut tutuksi Oscar-voittajana

Työssäkäynnin kuusi käskyä

Kymmenet tuhannet opiskelijat käyvät opintojensa ohella töissä. Mutta kannattaako töissä todella käydä? Anti listasi teesinsä:

1. Älä käy töissä, sillä se viivästyttää valmistumistasi. Ministeriön laskelmien mukaan sinun on valmistuttava mahdollisimman nopeasti: mielellään muutamassa vuodessa, sillä muuten tuhlaat arvokkaita resursseja. Varastotöistä et kuitenkaan saa koulutustasi vastaavaa työkokemusta, joten sinun pitäisi käyttää sekin aika tenttikirjojen kahlaamiseen. Lisäksi sinua ei jaksata katsella kukaan yliopistollakaan loputtomiin, sillä laitoksilla on tulostavastuunsa.
2. Käy töissä, sillä muuten sinulla ei ole minkäänlaista työkokemusta, kun olet singahtanut maisteriputkesta ulos. Työpaikkailmoitusten tarkastelu antaa sinulle selvän viestin: työkokemus on välttämätöntä. Etsi siis oman alasi töitä jo opintojesi aikana, jotta et jää iki-maisteriksi.
3. Älä käy töissä, sillä sinun tulisi valtiovallan ohjeiden mukaan suosia lainarahaa.
Lainaraha on helppo tapa rahoittaa opiskelut, koska pankkitili täyttyy samalla, kun paahdat opinnoissasi eteenpäin. Kaiken lisäksi lainan ottaminen on kannattavaa, koska osajille löytyy aina töitä.
4. Käy töissä, koska kukaan mukaan ei tee niitä töitä, joita opiskelijat tekevät. Kansantalous kärsii, mikäli hanttihommeille ei löydy tekijöitä. Revi siis selkänahastasi viimeisetkin rippeet, kun nouset ylös viideltä aamulla siivoushommiin. Eihän täällä laiskoja elätetä.
5. Älä käy töissä, sillä jos olet liian ahkera, opintotukia aletaan periä takaisin sinulta. On siis parempi byrokratian ja hermojesi säästämisen kannalta, ettet käy töissä, joista voisit tienata liikaa. Odota siihen saakka, kun valmistut: silloin sinun ei enää tarvitse välittää tulorajoista.
6. Jos nyt kuitenkin kaikesta huolimatta päätät käydä töissä, muista seuraavat asiat:
 - 6.1. Tee oikeasti hyödyllisiä (oman alan) töitä, sillä tuleva työnantajasi ei ole kiinnostunut joutavista puuhailuistasi
 - 6.2. Tee töitä Suomessa, sillä pitkä ulkomaan pesti ei tuota verotuloja Suomeen. Samalla voit unohtaa myös ulkomaanvaihdon, sillä se viivyyttää valmistumistasi.
 - 6.3. Tee työtä, joka on älyllisesti stimuloivaa ja henkisesti kasvattavaa, ja joka lisää itseymmärrystäsi sekä ymmärrystäsi yhteiskunnallisista asioista. Tee töitä tulevaisuuttasi ja elämäsi varten!

Naiset tutkijuuden äärellä

Tarja Seppä
-harkittua analyysiä

Niilo Klemetti

1. Minkä takia ryhdyit tutkijaksi?

2. Mihin tieteenalaan erikoistut? Mitä projekteja sinulla on parhaillaan työn alla?

3. Miten koet asemasi tutkijana, ja miten työsi näkyy yhteiskunnassa?

4. Mitä haluat viestittää pukeutumisellasi?

5. Monilla laitoksemme tutkijoilla on viikset/parta. Onko se vain erikoinen sattuma? Viestitetäänkö sillä jotain?

1. Toimittajan sisääntulon tuomasta alkuhämmästyksestä selvittyään Seppä avaa itseään julkisuudelle, spontaanisti ja syväluotaavasti. Seppä on tutkija, kokonaisuus ja inhimillinen reagoiva persoonallisuus, joka näkee asemansa symbioosina kahden tason välillä: tutkijana yhteisölle ja tutkijana itselleen. Intohimoisuus on välillisesti mukana, tutkittava vaatii tunnesidettä tutkijaansa, jos ei täydellisesti niin älyllisesti. Puhumme Tarjan kanssa laajemmin tutkijan olemuksesta. Hänen mukaansa tutkija on osa tehtävää, jossa tiede on tehtävä. Tehtävän asettaa ihminen itse olemalla ja tekemällä omalla paikallaan. Haastattelijan on helppo havaita haastateltavan mielen laajuus: Seppä toteuttaa samalla rooliaan tieteen tekijänä ja luo tehtävää alati mielessään. Ihailtavaa mielen hetkellisyyden järkkymättömyyttä!

Seppä huomauttaa tutkijana olemisen olevan korostetusti työtä, asioiden selville ottamista on turha romantisoida. ”Asiat ovat vaikeita”, toteaa Seppä. Toimittaja tiedustelee, voiko tämän laajentaa koskemaan kaikkia asioita. Seppä toteaa naurahten olevan toivottavaa, että vastaan tulisi itsestäänselvyyksiä.

2. Hänen tutkimusintressinsä on maailmanpolitiikassa, kansainvälisissä järjestöissä, YK:ssa, rauhan- ja konfliktitutkimuksessa. Se, kuinka humanitäärinen normi rakentuu, on asetelman keskiössä. Seppä huomauttaa saman tematiikan jatkuneen jo varhaisilta tutkijanajoiltaan ja laajentaa sen kosketuspintaa: sodan ja rauhan kysymykset, väkivallan käyttö. Keskustelun kuluessa käy ilmi, että tulevaisuuden projektit mitä ilmeisimmin hahmottuvat samojen aihepiirien kautta, näkökulman vaihtaessa tarkastelijaa. Seppä puhuu rauhallisesti ja hitaasti, harkiten sanojaan ja ajatuksiaan myös itselleen. Tajunnan prosessi kiinteytyy sanoiksi ”humanitäärinen interventio ja YK:n rooli”. Hän sukeltaa syvissä vesissä, omasta aihepiiristä on luettu riittävästi, kysymyksiin on vastattu uusilla kysymyksillä. Tiedustelen, kumpi ylittää toisen, kumpi on lähempänä perustavaa: kysymys vai jatkokysymys? Seppä on hiljaa hetken, ja vastaa ehdottomuudella jatkokysymyksenolevanhedelmällisempi, koska se kirkastaa jo kysyttyä ja tuo siihen uuden näkökulman. Sivistys, argumentaatio, Aristoteles, ehdottomuus, ajattelen.

3. Tutkijana oleminen on intensiivistä pätkätyöläisyyttä. Ei paras mahdollinen, mutta tätä Seppä ei halua vanna tai sanoa, koska ymmärtää todellisuuden realiteettien luovan käytännön tasolla toisenlaisen mentaliteetin tutkijan asemaan. Toisaalta aika on taipuvainen ilmapiirin muutoksiin. Toimittaja kysyy, kuinka tutkijana oleminen on toteutunut omalla laitoksellamme? Tarja toteaa laitoksen ilmapiirin olevan ymmärtävä ja tukeva olosuhteiden puitteissa. Poliitiikan tutkimuksen laitoksella on mukava henkisesti olla tutkija.

4. Lukeva ja luotaava katse viistää pukukysymyksen esittämisen jälkeen toimittajaan. Kysymystä ei tarvitse esittää uudelleen. Epäroimättä haastateltava niputtaa keskeisiä kohtia pukeutumisestaan: ”Casual-tyyli” on vallitseva, jakkupukua emme tule näkemään, vaatteiden tulee tuntua mukavilta yllä. Tiedustelen, millaiseksi hän ylipäättään kuvailisi laitoksen pukeutumistyyliä? Tarja rehellisesti toteaa kunkin pukeutuvan niin kuin kokee, rennosti ja sopivan huolettomasti.

5. ”Sattuma”, Tarja kuittaa. Jää epäselväksi, onko hänellä parempaa tietoa vai ei, Tarja on puhunut.

Riitta Lehtimäki -pitkän linjan kanslisti

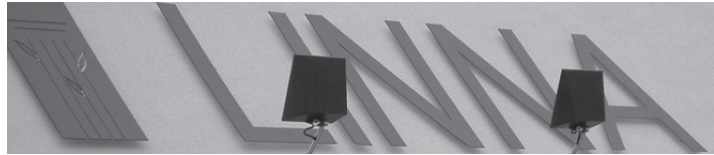
Kurkistan iloisen, aina hymyilevän kanslistimme huoneeseen, siellähän se Riitta on ja tuo olemuksellaan hyvän mielen myös toimittajalle.

Taru Poliitiikan tutkimuksen laitoksen joukoissa alkoi Riitalla vuonna 1975. Niinpä niin, suurin osa meistä ei silloin ollut syntynytäkään. Toisaalta työ on kohdellut ilmeisen hyvin Riittaa, sillä jos ei nyt ihan -75, niin voisi siinä aika lähimain olla Riitankin syntymävuosi.

Riitta on koulutukseltaan merkonomi, ja täällä siis jo neljättä vuosikymmenettä, aivan kuten toinen iloinen kanslistimme Raija. Kulttuurikasvoja samoilta ajoilta meille edustavat myös esimerkiksi Paastela, Lappalainen ja Ruostetsaari, kuka oppilaana kuka opettajana. Hektisellä 70-luvulla laitoksella edustettiin ajan henkeä: ihmiset olivat vapaita ja rentoja ja sinuttelivat myös professoreita. Tiedustelen, onko tutkijateema tai poliittisuus lähestynyt myös haastateltavaa? Riitta vastaa kieltävästi, toisaalta korostaen, etenkin omien lasten kannalta, että pedagogisuuden piirteet ovat yhä suuremman kiinnostuksen alaisia hänelle itselleen. Poliitiikkaa täällä toki tehtiin, ”Punainen Tampere” oli opiskelijaliikkeissä esillä, ja olihan laitoksemme emeritusprofessori Olavi Borg hyvin aktiivinen julkipoliitikko. Lehtimäki kuitenkin täsmentää, että poliittisuus on pysynyt laitoksen tutkijailmapiirissä taka-alalla.

Parta vai viikset, kumpi parempi? Tätä toimittaja ei vahingokseen huomannut kysyä. Udeltaessa Riitan kantaa laitoksen karvanaamoihin hän aprikoi, jos osaltaan kyse olisi laiskuudesta parran ja viiksien ajamisen suhteen. Toisaalta hän huomauttaa pilke silmäkulmassa, että molemmathan ovat muotia nyt. Grrr, alkäämme näin ihmetellä, jos laitoksemme henkilökunnalla (toivottavasti vain miehillä) alkaa posket kohta olla sängessä. Miten Riitta pukeutuu? Puhtaasti, siististi, rennosti ja vapaasti.

Laitos muutti uusiin tiloihin

Politiikan tutkimuksen laitos muutti kesän lopulla kampuksen ytimeen Attilan vanhasta kenkätehtaasta. Laitoksemme sijaitsee tätä nykyä uuden, Linnaksi nimetyn rakennuksen viidennessä kerroksessa. Samassa tasossa toimii myös sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos.

Rakennuksen omistaa Tampereen Yliopiston Tukisäätiö, joka rakennutti noin 26,3 miljoonan euron hintaiset tilat ja vuokrasi ne yliopistolle. Tukisäätiön hallitus nimesi talon Linnaksi kirjailija Väinö Linnan mukaan, koska Linna voidaan yhdistää sekä kirjastoon että yhteiskuntatieteisiin. Rakennuksen suurin luentosali on nimetty Väinö Linna -saliksi.

Linnassa on kuusi maanpäällistä ja kaksi maanalaista kerrosta sekä puoliksi maanalainen kerros, johon sijoittuvat suurimmat luentosalit. Kaikkiaan tilaa on noin 14 500 huoneistoneliömetriä. Yliopiston pääkirjaston lisäksi rakennuksessa toimii

yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan laitoksia. Linnassa työskentelee yli 200 yliopistolaista, ja talossa opiskelee tai käyttää kirjastoa arkisin lähes 3 000 opiskelijaa.

Ainejärjestötila

Ainejärjestötilassa kahvitellaan ma-to klo 12-14. Kahvia ja teetä voi keittää vapaasti, ja ne kustantavat saman verran kuin päivystysaikana (0,20 e jäsenet, 0,50 e muut).

Vakituisten vuorojen ulkopuolella Iltakoulun ja Interaktion varsinaiset jäsenet voivat varata tilaa omiin tarkoituksiinsa, kuten ryhmätöiden ja haastattelujen tekemiseen tai vaikka kokoustamista ja tutorryhmän lautapelailua varten. Tilan voi varata pääsääntöisesti arkisin klo 8-16 välillä, mutta iltakäytöstä sovitaan tarkemmin oman ainejärjestön hallituksen kanssa. Tilassa on nykyään myös nettiyhteys joka toimii peruspalvelutunniksilla!

”Tää on se tavallinen tarina”

Maija Lumme

Lievän teknisen säätämisen jälkeen istahdin Telakan pöytään Poliitiikan tutkimuksen laitoksen yliassistentin, Pertti Lappalaisen seuraan ja ryhdyn taustoittamaan hänen tutkijanuraansa.

Maija: Miksi ja miten sinusta tuli tutkija, oliko kyseessä sisäinen palo vai sattumankauppa?

Pertti: Sattumalta. Kai se oli niin, että mä tein aikoinani gradua ja sain sitten sen valmiiksi. Olavi Borgilla oli siihen aikaan samaan tematiikkaan liittyvä akatemia-projekti, ja mä pääsin siihen tutkimusapulaiseksi vuodeksi. Siitä se alkoi poikia. Yhden kesän olin sen jälkeen kunnallispolitiikan laitoksella, sana kiertää ja niin edelleen... Sitten mä olin siviilipalveluksessa vuoden verran. Sen jälkeen tuolla avautui vs. assistentuuri. Ajauduin pikkuhiljaa, tää on se tavallinen tarina.

M: Varmaan aika harvalla on unelma tutkijan ammatista?

P: Ei, mutta sitten se alkoi kiinnostaa.

M: Eli yhtäkkiä huomaa olevansa tutkija?

P: Joo.

M: Varmaankin työ kuitenkin on mielenkiintoista, ei kai sitä muuten jaksaisi?

P: Työ on hyvin mielekästä, mutta nää nykyajan trendit, älytön tehokkuus ja tulosajattelu tekevät työstä raskaamman.

M: Pidetäänkö muutosta yllä vireyden ja valppauden vai sen takia, että kehittämällä saa rahaa tai pisteitä?

P: Ei siitä aina rahaa saa. Opetusministeriö pitää sitä yllä, samoin EU teettää muutoksia ja on niissä hyviäkin puolia, muttei kaikki tunnu ihan perustelluilta.

M: Koulutetaanko yliopistossa enää maailmanparantajia vai suoltaako opintoputki tehokasta työvoimaa markkinoille? Mikä on yliopiston rooli yhteiskunnassa?

P: Siis yliopiston kolmas tehtävä, josta nyt puhutaan? Riippuu yliopistosta.

M: Puhutaan tästä meidän yliopistosta.

P: Yliopiston yhteiskunnallinen vaikutus

on parhaimmillaan silloin, kun talosta lähtee ulos fiksuja maistereita. Mä oon aina mieltänyt sen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tai tehtävän juuri sillä tavalla, että se kulkee opiskelijoiden kautta.

M: Entä tutkimuksen yhteiskunnallinen vaikutus?

P: Niin tutkimus on niin kumma juttu, että mikä tutkimus sitten nousee esille. Se on hirveän monimutkainen prosessi miten tutkimus voi vaikuttaa ja miten se vaikuttaa yhteiskuntatieteissä. On mielenkiintoista, että mitkä asiat nousevat esille. Vaikutus tulee siitä, että nostetaan esille ja keskusteluun ajankohtaisia asioita. Jos Aikalainen nostaisi esille jotain tärkeitä tutkimuksen teemoja tai tuloksia, niin kyllähän sen kautta vaikutus leviäisi.

M: Tiedettä tehdään toisille tutkijoille, vaikka sitä pitäisi kai tehdä ihmisille.

P: Niin, mikä se yleisö sitten on... Tieteelliset aikakauslehdet tehdään tiedeyhteisölle. Sitten on tietysti myös popularisoivia esityksiä. Mutta, jos ajatellaan sellaisia tutkimuksia, joista on cv:ssä meriittiä, niin kyllä ne on tutkijayhteisölle tehtyjä.

M: Tutkijoita on kuitenkin sängen vähän...

P: Tutkimukset saattavat välittyä toisten tutkijoiden kautta opiskelijoille ja sitä kautta sitten taas hajota laajemmallekin yleisölle. Tai sitten joku toinen tutkija voi puhua siitä laajemmin tai sitten itse tutkimuksen tekijä voi puhua siitä.

M: Niin, siis jos hyvin käy. Onko tämä turhauttavaa vai pitääkö vain keskittyä omaan työhön ja olla ajattelematta seuraamuksia taikka niiden puutetta?

P: Ei sitä oikein voi olla ajattelematta laajemmin. Kyllä se voi tuntua turhautavalta pakertaa jonkun isomman tekstin kanssa vuosikausia ja sitten sen huomioiminen voi olla vähän niin ja näin... Se on sattumanvaraista, mikä nousee esille ja mikä ei.

M: Tieteestä tuleemieleensystemaattisuus, mutta tämä sattumanvaraisuus vaikuttaa vähän epämääräiseltä?

P: Systemaattistahan sen pitäisi olla, mutta siinä mielessä se vaikuttaa epämääräiseltä, kun ei koskaan voi tietää, millaista keskustelua se herättää.

M: Mä luin netistä, että sun opetus- ja tutkimusalasi on poliittisesti toimimisen tyyli, teoria ja käytäntö; politiikan tutkimuksen lähestymistavat; demokratian ongelma; etujärjestötutkimus?

P: Mun osalta ne ovat aika vanhoja tietoja.

”Nykyajan trendit, kuten järjetön tehokkuus- ja tulosajattelu tekevät muuten hyvin mielekkäästä työstä raskaamman”

M: Joo, niin mä olin huomaavinani, siellä oli jonkun projektin aloittamisajankohtana 1997.

P: No tieteenala on valtio-oppi ja mitä on menossa...

M: Nyt on hyvä tilaisuus korjata netissä oleva väärä informaatio Antin lukijoille.

P: Täytyy kyllä päivittää nettiinkin. Mitäs on menossa... Viimevuonna mä sain valmiiksi yhden kirjan, Verkolla valtaa. Se siis ilmestyi vajaa vuosi sitten. Tässä on nyt ollut viime ajat vähän semmoista miettimistä, että mitä muuta rupeaisi tekemään. Kaksi teemakokonaisuutta

mua kiinnostaa: poliittinen kansalaistoiminta ja lähestymistavalliset, ei metodiset siis vaan lähestymistavalliset kysymykset. Mun tekisi mieli kirjoittaa kirja laadullisesta tutkimuksesta opiskelijoita varten ja siihen liittyen siitä, miten tutkimusprosessi etenee.

M: Mitä mieltä sä olet, onko alan epämääräisyys taakka vai päinvastoin, onko monien mahdollisuuksien määrä hieno asia?

P: Kannattaa ottaakin tolla tavalla, että on laaja sijoittumismahdollisuus. Psykologian opiskelijoista tulee psykologeja, mutta valtio-opin opiskelijoista... voi tulla mitä vaan.

M: Valtio-oppinut voi tutkia mitä vaan?

P: Melkein mitä vaan. Laitoksen professuurin täyttymisessä menivät asiantuntijalausunnot täydellisesti ristiin, koulukunta ristiriitoja.

M: Tiede on makuasioita?

P: Tiede on määrittelyasioita.

M: Millainen asema sulla on tutkijana suhteessa tulosvastuuseen ja epävarmuuteen ja miten nimenomaan sinun työsi näkyy yhteiskunnassa?

P: Emmä tiä! En minä osaa sitä sanoa. Mä nyt toivon, että opiskelijalle jäis jotain korvien väliin minultakin kun he lähtevät täältä työelämään.

M: Entä alituinen apurahojen

jäljellä. Hirvittää nää nuoremmat väitöskirjan tekijät, onnellisia ovat jos saavat vuoden pestin ja puolen vuoden apurahoistakin tapellaan verissä päin. Ja perhettä pitäisi perustaa ja asuntoa ostaa...

M: Eihän se mikään alan erityisominaisuus ole...

P: Kyllä se on sama tilanne monilla muillakin aloilla.

M: Ketä semmoinen hyödyttää vai eikö vaan ole rahaa?

P: Kyllä sitä rahaa on. Nyt oli tutkijakouluhakemus opetusministeriössä, politiikantutkijakoulu PoTu haki kahtakymmentäkahta paikkaa, annettiin kahdeksan paikkaa ja ne pitää vielä jakaa muiden yliopistojen kanssa.

M: Eihän kenenkään kannata alkaa tutkijaksi? Pitää olla varuillaan, ettei vaan ajaudu alalle...

P: No, täytyy olla suunnaton mielenkiinto.

M: Niin kuin taiteilijoilla?

P: Ehkä vähän.

M: Tämmöisiä terveisiä lukijoille?

P: Älä kirjoita sitä sillain! Emmä tiä, tää on se ongelma. Toivottavasti se menisi tonne yliopiston hallintoon ja opetusministeriöön päin.

M: Musta on kauhean kummallista, ettei yhteiskuntatieteilijöillä ole suurempaa roolia meikäläisen hyvinvointivaltion tulevaisuuteen luotsaamisessa, vaan että talousalan väki on päällikkönä sillä alalla.

P: Hyvää elämää, niinku Aristoteles. Tilanne on jotenkin vaan päässyt luisumaan käsistä. 60- ja 70-luvulla yhteiskuntatieteilijät oli äänekkäitä ihmisiä

M: Miksei enää nykyään?

P: Meidät on varmaan lannistettu.

M: No entäs saako kotona puhua tutkimuksesta?

P: Eipä oikein...

M: Meitä opiskelijoita kiinnostaa miksi tutkijat näyttävät siltä miltä näyttävät, onko se tietojen valintojen kulminaatio, ja viestitkö sä pukeutumisellasi jotain? Miksei puku päällä töihin?

P: En minä mitään pukuja osaa pitää, mitäs asiatonta tässä on?

M: Monilla laitoksen väestä on viikset ja/ tai parta onko se vain sattuma vai viesti?

hakeminen?

P: Se on uuvuttavaa. Aina ne päätökset on niin, no ne päätökset vaihtuvat joka kerta. Mulla on sillä tavalla onnellinen asema, että viisivuotiskautta on vielä neljä vuotta

P: Mä luulen että se on sattuma

M: Ei salaseura?

P: Ei.

M: Tylsää!

P: Kylläpä te oottekin ajatelleet kaikenlaista.

M: Laitoksella on nykyään enemmistö vanhoja ukkoja ja vähän nuorempia ukkoja. Nyt kuitenkin opiskelijoista suurin osa on naisia. Mitäs sitten, kun laitokselle ryntää nuorten naisten lauma, ryhtyykö hirvittämään?

P: Ei suinkaan, päinvastoin. Kuule, mä elän taloudessa jossa on neljä naista ja minä

M: Alisteisessa asemassa?

P: Kyllä kuule yks mies aina neljää naista vastaa.

M: Aijaa. Lopuksi mielleyhtymästä Arto Nybergin tyyliin, siis sanot vaan mitä tulee ensimmäisenä mieleen.

M: Attila

P: Kenkätehdas

M: Poliitiikka

P: Välttämätöntä

M: Kesä

P: Ah!

M: Viikset

P: Niitä ei ajeta koskaan pois!

M: Iltakoulu

P: Hauska seura

M: Vieläkö haluat sanoa jotain?

P: En mä nyt oikein keksi mitään, on vähän takki tyhjä.

...

Pertti Lappalaisen kirjoittama Poliittisen tyylin taito (Vastapaino 2002) kuuluu valtio-opin tenttivaatimuksiin.

”Teoksessa eritellään viimeaikaista poliittisen toiminnan muutosta sekä rakennetaan uutta lähestymistapaa sen ymmärtämiseksi. Keskeisin käsite on tyyli, jolla tekijä ei tarkoita pelkkää poliittisen toiminnan ulkokuorta vaan toiminnan omaperäisen ja erottautuvan muotoisallisuuden luomisen taitoa. Poliittisen tyylin käsitteen kehittäminen ja sen soveltaminen erityisesti kansalaisaktivismiin on uusi aluevaltaus suomalaisessa politiikan ja liiketutkimuksessa.”

-Kirjan esittely sivuilla
www.vastapaino.fi

Paastela puhuu tutkimuksen sivistyksen puolesta

Jussi Westinen

Valtio-opin professori ja terrorismin asiantuntija Jukka Paastela päätyi tutkijauralle puhtaan sattuman kautta. Paastela aloitti uransa 1980-luvun alussa, jolloin hän pääsi valtio-opin viransijaiseksi lehtoriksi. – Päädyin lopulta tutkijaksi aika sattumanvaraisesti. Lehtorin virkaan oli vain kaksi hakijaa, ja valinta osui minuun. Licensiaatin työni oli juuri silloin tekeillä, Paastela muistelee. Myöhemmin Paastela alkoi työstää väitöskirjaa Olavi Borgin kehotuksesta.

Yhteiskuntatieteiden ja politiikan tutkimusta kritisoidaan alati siitä, ettei se tuota tarpeeksi konkreettista hyötyä yhteiskunnalle. Paastelan mielestä sen mittaaminen ei ole mielekäästä eikä sen pitä olla tutkimuksen ydin. Hänen olemuksensa muuttuu hieman vaikeaksi, kun tiedustelen, mitä hyötyä hänen tekemästään tutkimuksesta on.

– Työni ei välttämättä tuota mitään erityistä hyötyä. Opiskelijat siitä varmaan jotain saavat, Paastela kuittaa vaatimattomasti. Sivistys on hänen mukaansa tutkimuksen perustava arvo, ja tavoitteena on lisätä sen määrää.

Toisaalta professorimme muistaa tehneensä järjestötutkimuksen vihreistä ja kommunisteista, mikä herätti kiinnostusta monilla eri tahoilla. Tämänkaltaiset tutkimukset ovat siis Paastelan mukaan löytäneet yleisönsä myös akateemisen maailman ulkopuolelta. Silti Paastela ei myönnä tehneensä

yhtään tutkimusta sen perusteella, että jokin taho hyötyisi siitä. Puhdas mielenkiinto ohjaa miettelään analyttistä tutkijaamme. Myöskään alati kasvavat tehokkuusvaatimukset eivät aiheuta Paastelalle stressiä. – Eivät ne ole ainakaan omaa tutkimustyötäni häirinneet, hän heittää.

Merkittävin käännekohta Paastelan tutkijanuralla ajoittuu syyskuun 11. päivään vuonna 2001. Terrorismin tutkimus oli jo aikaisemmin ollut yksi hänen suurista mielenkiinnon kohteistaan, mutta USA:han kohdistuneiden terrori-iskujen myötävaikutuksesta hän alkoi syventyä teemaan entistä tarkemmin.

Ensimmäinen terrorismin tutkimuksen kohde tuli Paastelalle vastaan aivan sattumalta: - Tutkin Kuusisen Klubin murhaa vuodelta 1920, mutta en ajatellut silloin, että kyseessä oli todella terroriteko, Paastela kertoo. Terrorismin ohella konkariprofessori on vihkiytynyt totalitääristen ja autoritääristen järjestelmien tutkimukseen. Näyttävimpänä todisteena tästä on mammuttimainen kolmeosainen kirjasarja ”Yksin- ja harvainvallasta”. Tuoreimpana projektina Paastela mainitsee tekeillä olevan yleisesityksen terrorismin tutkimuksesta. Lisäksi tarkoituksena on paneutua Länsi-Bengalin alueen terrorismiin.

Paastela lomittuu laitoksen yleiseen pukeutumisilmeeseen jouhevasti, mutta kravatın asemesta hän preferoi henkseleitä. Ylipäättänsä Paastela asettaa pukeutumisen perustaksi mukavuustekijät. – Pikkutakki minulla on päällä sen vuoksi, että siinä on syvät taskut, joihin voi kätevästi pistää kaikenlaista tavaraa. Kaipa muut osaisivat arvioida paremmin pukeutumistyyliäni, Paastela naurahtaa.

Monia politiikan opiskelijoita on epäilemättä mietityttänyt, mihin professorimme massiivinen parta juontaa juurensa. On tullut paljastuksen aika, mutta vastaus voi yllättää: parran takana ei olekaan suurta tarinaa. Huumorimies Paastela tarjoaa yksiselitteisen vastauksen. – Vaimoni ilmoitti aikoinaan tyytymättömyytensä siihen, että minulla oli epäsiisti parta. Hän kehotti minua kasvattamaan mieluummin kunnan parran, joten olen siitä lähtien pitänyt tätä.

ANTIOPISKELUA

Pvm _____

TAMPEREEN YLIOPISTO

TENTTIVASTAUSPAPERI

Kuulustelija _____

Opiskelija Laura Hult

Opiskelijanumero _____

tai henkilötunnus _____

Tentittävä opintojakso/opintojakson osa/opintokokonaisuus _____

Koulutusohjelma _____

Opintosuorituksen tyyppi _____

Tentin arvostelu _____

Uusien opiskelijoiden ilmestymisen vuoksi ja konkareiden koneiden käynnistämiseksi on syytä palauttaa mieleen muutamia tehokkaita opiskelustrategioita. Käytettävissä olevan ajan tehokas hyödyntäminen on ensiarvoisen tärkeää yliopisto-opiskelussa, joten alla olevat seitsemän keinoa tenttitulosten parantamiseksi ovat erittäin suositeltavia ja jokaisen vapaasti hyödynnettävissä.

1) Käy usein kahvilla ja tutustu kanssaopiskelijoihisi. Kyllä, naapuripöydässä istuva, etäisesti pölyhuiskaa muistuttava elämäntapapinko on samalla luentosarjalla kanssasi.

2) Osta kopiokortti. Hyödynnä solmimiasi strategisia tuttavuuksia (katso kohta 1) ja johdata uhrisi mustavalkokopioiden ihmemaahan selittäen samalla, kuinka marsusi sai vesikauhukohtauksen juuri silloin, kun sinun olisi pitänyt lähteä empiirisen tutkimuksen luennoille.

3) Ajattele joustavasti, sillä yhteiskuntatieteissä käsitteistön määritteleminen riippuu aina myös tulkitsijasta. Akateeminen vartti ei välttämättä tarkoita 15 minuuttia, vaan etenkin maanantaisin sen kesto voi hyvinkin vaihdella 25 minuutista 45 minuuttiin.

4) Luento artikulatorisen fonetiikan vaikutuksesta poliittisen kielenkäytön samanlaistumiseen etenee huomattavasti nopeammin, kun saapuu paikalle 45 minuuttia myöhässä. Tällä seikalla täytyy olla huomattava vaikutus opinnoissa menestymiseen, sillä useiden tutkimusten mukaan työilmapiirin positiivisena kokevat henkilöt tuottavat parempia tuloksia työssään.

5) Jätä lukematta tenttiin, mutta saavu kuitenkin tenttipäivänä paikalle. Tuijottaessasi tyhjää konseptiarkkia miettien tarkoittaako medium taskubarbien varttuneempaa siskoa vai joukkoviestintävälineistä käytettävän termin yksikkömuotoa voit todeta, että motivaatiosi seuraavaan tenttiin panostamiseen tulee kukoistamaan kuin poliisivoimat puheenjohtajakaudella.

6) Valmistautuessasi tenttiin kysy itseltäsi, miksi olisit kiinnostunut henkilöistä, jotka kuolivat ennen sinun syntymääsi? Helpota elämääsi ja hylkää huoletta Hegel, sillä et pääse koskaan harjoittamaan työelämän dialektiikkaa, jos muistelet oppeja jotka osaamisimagostaan tarkat ja kateuteen taipuvalaiset työtoverisi ovat aikoja sitten unohtaneet.

7) Levitä arveluttavia opiskelumetodeja julkisesti eteenpäin. Kanssaopiskelijoiden sisäistettyä innovatiivisen katsantotapasi tenttivastausten taso hyvin todennäköisesti laskee, jolloin omat arvosanasi väistämättä nousevat.

Sekulaarin ajan pyhä sota eli jalkapallon poliittisia aspektoja

Ilkka Tiensuu

Kuluneen kesän urheiluohjelmistoon kuuluivat jalkapallon maailmanmestaruuskilpailut, joita osa iltakoululaisistakin varmasti seurasi. Koska kyseessä on maailman suosituin urheilulaji, on sen piiristä toki löydettävissä myös monenlaisia mielenkiintoisia yhtymäkohtia politiikkaan. Seuraavassa niistä muutamia, jotka saattavat lisätä lajista pitävien politologisten kiinnostusta entisestään ja voivat herättää jonkinlaista mielenkiintoa myös niissä, jotka lajista eivät mitään ymmärrä.

Aloitetaanpa vaikka hollantilaisten hysteerisestä saksalaisvihasta viitisentoista vuotta sitten, jolloin tuntui välillä siltä, että pelikentällä kuviteltiin olevan maajoukkueiden sijasta Wehrmachtin ja vastarintaliikkeen. Hollanti kohtasi Saksan liittotasavallan ensi kertaa jalkapallon arvokisoissa

vuoden 1974 MM-kisojen finaali, joka päättyi Saksan täpärään voittoon kotikentällään. Maat kohtasivat pari kertaa seuraavien kisojen aikana ilman sen kummempia latauksia, kunnes jokin muuttui salaperäisesti vuonna 1988

Hollannin voittaessa EM-välierän Hampurissa täpärästi 2-1. Voitto oli Hollannin ensimmäinen Saksasta arvokisoissa, ja seurauksena tuntui olevan koko Alankomaiden täydellinen sekoaminen. Kuusikymmentä prosenttia kansastaryntäsi kaduille juhlimaan

fanien laulaessa Hampurin stadionilla ”Vuonna -40 he tulivat, vuonna -88 me tulimme”. Amsterdamissa kaupunkilaiset heittelivät ilmaan polkupyöriä (!) huutaen ”hurraa, saimme pyörämme takaisin!”. (Toisen maailmansodan aikana saksalaismiehittäjät olivat varmuuden vuoksi takavarikoineet tulppaanikansan perinteisinä kulkuvälineinä toimineet velosipedit). Vuoden 1974 finaalin hävinneet pelaajat lähettivät maajoukkueelle sähkeen kiittäen ”kärsimyksistä vapautumista”, ja sanomalehdet yhtyivät riemuun harmitellen, että ”japsit eivät pelaa jalkapalloa”.

Pelaajat eivät olleet juuri kiltimpiä: Ronald Koemanin mukaan a in u t mukava m i e s k o k o Saksan j o u k k u e e s s a o l i O l a f T h o n , j o n k a k a n s s a h ä n o l i vaihtanut pelipaitaa. Kaiken kruunasi Hollannin euroopanmestaruuden jälkeen tehty pieni runokirja Hollanti-Saksa. Jalkapallorunoutta, tekijöinään maan ykkösrivin runoilijoita sekä mestarijoukkueen pelaajia. Yleisin metafora tuntui olevan hyvän ja pahan välinen taistelu – sitä, mitkä Hyvää ja Paha edustivat, lienee tarpeetonta mainita.

Kohtalon oikusta maat olivat vastakkain myös karsin- noissa seuraaviin MM-kisoihin. Saksalaiset, joita koko tilanne kummas- tutti ja ärsytti, eivät jostain kumman syystä suostuneet antamaan hollantilaisille pelipaitojaan otteluiden

jälkeen. Hollantilaisfanit sitä vastoin lisäsivät vettä myllyyn levittämällä Rotterdamin stadionin katsomoon

banderollin, jossa Saksan kapteenia Lothar Matthäusia verrattiin Hitleriin.

Molemmat maat selviytyivät karsinnasta itse kisoihin – ja kohtasivat tietenkin toisensa myös siellä. Ottelussa Hollannin tummapintainen keskikenttäpelaaja Frank Rijkaard joutui nokkapokkaan saksalaiskärki Rudi Völlerin kanssa ja sylki tätä päin naamaa. Rijkaard väitti Völlerin nimittäneen häntä ”mutakuonoksi”, minkä Völler kiisti. Erotuomari poisti varmuuden vuoksi molemmat kentältä. Saksa voitti ottelun ja loppujen lopuksi myös maailmanmestaruuden – MM-pokaali meni viidettä perättäistä kertaa fasistisen menneisyyden omaavalle maalle, huomasivat hollantilaiset.

Kuinka ollakkaan, maat pelasivat toisiaan vastaan myös kaksi vuotta myöhemmin EM-kisoissa. Tässä vaiheessa myös saksalaiset olivat lämmenneet. Hollannin siirtyessä johtoon kahden minuutin pelin jälkeen kaksi saksalaista heitti omatekoisen pommin Kerkraden rajakaupungissa Hollannissa sijainneeseen yökerhoon haavoittaen kolmea ihmistä. Ottelun jälkeen saksalaiset ja hollantilaiset heittelivät toisiaan kivillä ja oluttölkeillä niissä kohdin rajaa, joissa asutuskeskukset olivat lähellä toisiaan.

Kaikeksi onneksi maat kohtasivat

”Vuonna -40 he tulivat, vuonna -88
me tulimme”

toisensa arvokisoissa seuraavan kerran vasta kaksitoista vuotta myöhemmin. Tunteet olivat jossain määrin viilentyneet, vaikka hollantilaiskärki Ruud van Nistelrooij julistikin ”60 vuoden takaisten tapahtumien saavan revanssin”. Tasapeliin päättynyt ottelu ei kuitenkaan herättänyt suurempia intohimoja.

Rajakahinaa vakavampiakin tapauksia on historian saatossa jalkapallokentiltä saanut alkunsa. Kuuluisin lienee El Salvadorin ja Hondurasin välinen ”jalkapallosota”, joka sai alkunsa vuonna 1969 pelatusta maiden välisestä MM-karsintaottelusta.

Tuomarin otteet eivät miellyttäneet hävinneitä hondurasilaisia, jotka karkottivat kostoksi maassa oleskelleet salvadorilaiset maatyöläiset rajan taakse. Jo ennastaan kireät välit kulminoituivat Salvadorin sodanjulistukseen. Sota päättyi neljän päivän jälkeen ratkaisemattomaan. Jalkapallo-ottelun tulos jäi voimaan, ja El Salvador pelasi vuoden päästä lopputurnauksessa häviten siellä jokaisen ottelunsa tekemättä maaliakaan.

Pätevämmin jalkapallon sai valjastettua poliittiseen käyttöön Argentiinan sotilasjunta järjestäessään MM-kisat maassa vuonna 1978. Kenraalit järkeilivät, että isäntämaan menestys saattaisi saada kansan vähäksi aikaa unohtamaan parhaillaan käynnissä olevan ”likaisen sodan” toisinajattelijoita vastaan.

Argentiina voittikin maailmanmestaruuden. Mutta niistä keinoista, joita sen mestaruuteen väitetään käytetyn, on puhuttu siinä lähtien. Päästäkseen finaaliin Argentiinan täytyi voittaa Peru vähintään neljällä maalilla. Onneksi Perussakin oli vallassa sotilasjunta, ja niinpä perulaiset

lähtivät otteluun oudolla kokoonpanolla eivätkä jaksaneet pelata kuin vähän alusta. Lopputulos oli 6-0.

Mutta, oliko mestaruudella juntan toivoma tarkoitus? Se kieltämättä nosti argentiinalaisten mielialaa hetkeksi, mutta junta sai myös runsaasti kielteistä huomiota ulkomaisten journalistien kiinnitettyä huomiota sen ihmisoikeusloukkauksiin. Ehkä toisinajattelijoiden pudottelu lentokoneesta mereen olisi kannattanut keskeyttää edes kisojen ajaksi?

Propagandana onnistuneemmin jalkapalloa käytti Neuvostoliitto kertoessaan tarinaa Kiovan Dynamon jalkapallojoukkueesta toisen maailmansodan aikaan. Suurin osa seuran pelaajista oli jäänyt kaupunkiin saksalaismiehityksen ajaksi, ja he kokosivat keskuudestaan joukkueen kaupungissa pelattavaan puulaakisarjaan. Epäonnekseen he olivat liian hyviä ja jättivätkänsä saksalaisten sotilaiden joukkueet. Nämä vaativat revanssia, ja tekivät selväksi, että mikäli he eivät voittaisi, seuraukset olisivat hyvin ikävät. Dynamolaisten kunnia ei kuitenkaan antanut myöten tahalliseen tappioon taipumiselle, ja huonoina häviöinä saksalaiset kuljettivat koko konkkaronkan teloitettavaksi.

Näin siis virallisen tarinan mukaan. Tosiasiassa juttu ei ollut näin yksinkertainen. ”Kuolemanottelu” todellakin pelattiin, mutta sen jälkeen pelaajille ei tehty mitään. Myöhemmin heidät kuitenkin pidätettiin ja vietiin vankileirille: syynä arvellaan olleen saksalaisten tappiota kohtaan tuntema kauna. Neljää pelaajaa lukuun ottamatta joukkue kuitenkin selviytyi leiristä. Yksi näistä neljästä tuomittiin kuolemaan,

koska hän oli NKVD:n aktiiviupseeri, ja loput kolme tapettiin summittaisissa teloituksissa.

Tarinan loppu ei silti ole onnellinen. Hengissä selvinneitä pelaajia syytettiin sodan jälkeen kollaboraattoreiksi, ja he joutuivat elämään varsin hiljalleen. Sitten neuvostoviranomaiset ymmärsivät tarinan propaganda-arvon ja kehittivät tarinan ”kuolemanpelistä” ja sen jälkeisestä yhteisteloituksesta. Tämä ei kuitenkaan auttanut elossa olevia pelaajia millään tavalla, sillä ”virallisen totuuden” mukaan heidän olisi tullut olla kuolleita. Niinpä he joutuivat jatkamaan hiljaiseloaan, etteivät olisi epäsuorasti olemassaolollaan todistaneet propagandatarkoitukseen hyvin sopivaa tarinaa paikkansapitämättömäksi.

Jalkapalloseuroja on käytetty ponnahduslautana valtaan myös Euroopassa – Silvio Berlusconi aloitti poliittisen uransa muistuttamalla, kuinka hänen omistamansa AC Milan oli menestynyt eurokentillä ja lupasi tehdä saman Italian valtiolle. Forza Italia – puolueen nimikin otettiin jalkapallokatsomoiden kannustushuudoista.

Vaikka Berlusconi omat ikävät puolensa onkin, hän on kuitenkin enkeli verrattuna Balkanin sodissa mainetta saavuttaneeseen serbinationalisti Zeljko Raznatoviciin, joka tunnetaan paremmin nimellä Arkan. Tämä

Tuomarin otteet eivät miellyttäneet hävinneitä hondurasilaisia, jotka karkottivat kostoksi maassa oleskelleet salvadorilaiset maatyöläiset rajan taakse.

sympaattinen mieshenkilö aloitti poliittisen uransa johtamalla 90-luvun vaihteessa Belgradin tunnetuimman jalkapalloseuran, Punaisen Tähtien, huligaaneja aiempaan ammattirikollisen työhönsä kyllästyneenä. Liittovaltion hajotessa Slobodan Milosevic kaavaili Arkanin Tiikereinä tunnettua rähinäremmiä ensimmäisen luokan etnisiksi puhdistajiksi.

”Slobon” värväys meni nappiin, ja Arkan organisoï eräitä Bosnian sodan ikävimpiä operaatioita – Tiikerit olivat mukana mm. Srebrenicassa. Sodan päätyttyä Arkan päätti kokeilla siipiään jalkapalloseuran omistajana. Hän osti itselleen kolmosdivarin amatööriseuran, joka nousi varsin eriskummallisten vaiheiden jälkeen kahdessa vuodessa mestaruussarjaan. Tuomarit suosivat terveyssyistä Arkanin FC Obilicia, joka otti ja voitti mestaruuden. Kun Euroopan jalkapalloliitto UEFA kielsi Obilicin pääsyn eurokentille, koska sen omistaja oli sotarikollinen, siirsi Arkan seuran vaimonsa nimiin.

Obilicin menestys ei kuitenkaan saanut jatkoa Euroopassa, sillä sinne saakka Arkanin valta ei riittänyt. Sitä paitsi miehen mielenkiinnon vei alkanut Kosovon sota, jonne hänen oli tietysti pakko päästä puolustamaan isänmaansa kunniaa. Sodan loputtua Arkan ei ehtinyt päästä leikkimään Obilicin kanssa, sillä hänet murhattiin vuoden 2000 tammikuussa. Murhan takana lienee ollut Milosevic, joka halusi päästä eroon Arkanista varmistaakseen, ettei tätä käytettäisi todistajana häntä vastaan, jos hänet joskus Haagiin saataisiin. (Kaukaa viisas mies, voi näin myöhemmin todeta.) Arkanin myötä Obilic menetti menestyksensä tärkeimmän osatekijän ja vajosi keskitalon joukkueeksi.

Seurojen taustat ovat asia erikseen. Tietyt seurat katsotaan luonteeltaan juutalaisiksi, toiset työväenluokkaisiksi ja kolmannet jonkin tietyn kansallisen vähemmistön edustajaksi. Viimeksi mainittuja ovat mm. Athletic Bilbao ja FC Barcelona, jotka ovat Baskimaan ja Katalonian ”omia” seuroja. Merkityksensä ne saivat Francon aikana, kun jalkapallostadion oli suunnilleen ainut paikka, jossa Espanjan vähemmistö- kansallisuudet saattoivat ilmaista mieltään keskushallintoa vastaan.

Keskushallinnon symboli oli Real Madrid, Francon suosikkijoukkue. Viha Realia kohtaan ei juuri ole laantunut demokratian aikana, siitä esimerkkinä Barcelonassa 80-luvun lopulla pelanneen, täysin vailla siteitä Kataloniaan olleen englantilaiskärki Gary Linekerin kommentti: ”Tämä ei ole ottelu kahden joukkueen välillä. Tämä on sotaa Katalonian puolesta ja minä olen sotilas heidän armeijassaan.” Barcelona ei silti ole läheskään niin uskottava alueensa edustaja kuin Bilbao - jälkimmäinen kun hyväksyy pelaajikseenkin ainoastaan baskeja.

viha on kuitenkin vielä pientä, jos sitä verrataan Skotlannin kahden suurseuran, glasgowlaisten Rangersin ja Celticin väliseen suhteeseen. Tai oikeastaan tämä nimellä Old Firm tunnettu vihanpito ei edes ole voimakkaimmillaan Skotlannissa, vaan Pohjois-Irlannissa. Syykin on selvä – Celtic on taustaltaan katolinen seura ja Rangers protestanttinen. Kun lisäksi Ulsterin oman jalkapalloilun tasossa ei ole kehumista, käihinän aiheet on hommattava muualta.

Moni pohjoisirlantilainen matkustaa neljästi vuodessa Glasgowiin silläkin uhalla, että puukotetuksi tuleminen riski on kaupungissa aivan eri luokkaa Old Firmin aikana kuin muulloin – etenkin jos on sonnustautunut jommankumman joukkueen väreihin. Fanaattisimmat Rangers-fanit ovat jopa jättäneet pois ”oikeista” lopputuloksista ne joukkueensa maalit, jotka on tehnyt katolinen tai sellaiseksi epäilty pelaaja.

Järjetöntä? Kyllä. Mielenkiintoista? Sitä myös. Tutkimusaiheena jalkapallon ja politiikan suhdetta ei ole juurikaan käsitelty, joten aiheesta liiennee jollekulle halukkaalle aihetta vaikka useampaankin väikkäriin. Tutkimussuunnitelman teon voikin sitten aloittaa vaikka TV:stä peliä seuraten...

Real Madridia kohtaan tunnettu

GLAMOUR-SITSIT

Iltakoulu järjesti 16.11. juhlikeskus Manchesterissa glamour-aiheiset sitsit. Osallistujat olivat panostaneet ulkonäköönsä asianmukaisesti, kuten joukkoon luontevasti soluttautuneen päätoimittajan otoksista voi päätellä.

ILTAKOULU RY. 2006